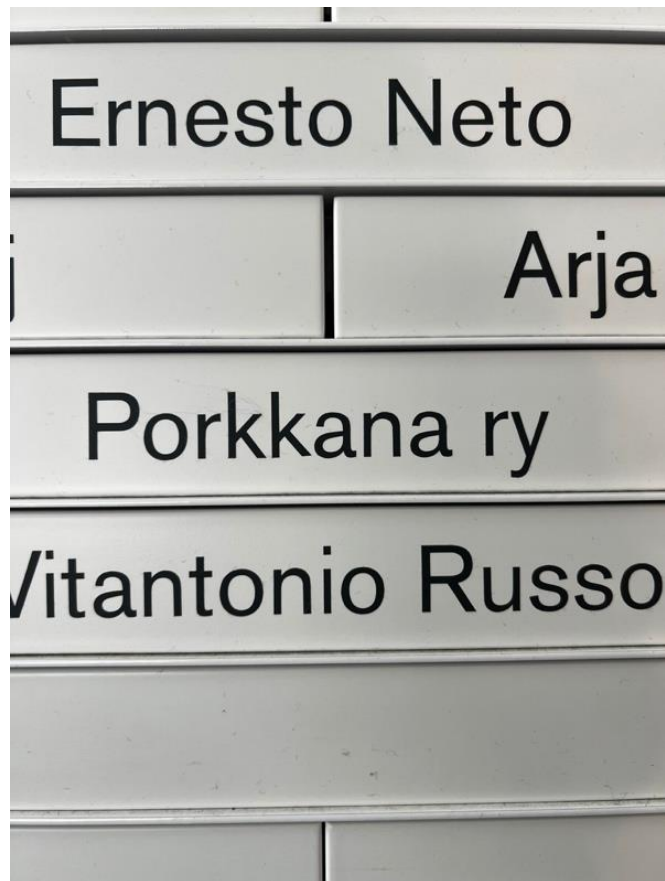

Tuumasta toimeen:
Porkkana ry nykytaiteen museon puolesta

Erika Ryppieva
Taiteen kandidaatin opinnäyte
Nykytaiteen historian ja teorian kandidaattiohjelma
Taideyliopiston Kuvataideakatemia
Opinnäytteen ohjaaja: Professori Hanna Johansson
Opinnäytteen tarkastajat: Hanna Johansson & Laura Eweis
29.3.2026

Kannen kuva: Erika Ryppieva. Maininta Porkkana ry:stä nykytaiteen museon Kiasman aulassa.

TEKIJÄ Erika Ryppeiva	KOULUTUSOHJELMA Nykytaiteen historia ja teoria
TYÖN NIMI Tuumasta toimeen: Porkkana ry nykytaiteen museon puolesta	SIVUMÄÄRÄ 25
TIIVISTELMÄ <p>Tutkielmani luo katsauksen Porkkana ry:n toimintaan vuosien 1986–1990 välillä. Nuorista taidehistorian opiskelijoista ja taiteilijoista koostuva ryhmä keräsi lahjoituksina saadun taidekokoelman merkittäviltä kansainvälisiltä taiteilijoilta, jonka oli määrä toimia houkuttimena päättäjille sekä tuoda näkyville nykytaiteen museon tarpeen. Tarkastelen sitä, miten yhdistys on omalla toiminnallaan edistänyt nykytaiteen museon hankkeen toteutumista Suomessa.</p> <p>Keskityn opinnäytetyössäni analyysiin Porkkana ry:n toteuttamista näyttelyistä, paneelikeskusteluista sekä ryhmän keräämästä arkistoaineistosta. Hahmottelen toiminnan tarkoitusperiä sekä niissä onnistumista. Sen lisäksi paikoitan, millaisen jäljen yhdistyksen toiminta on jättänyt nykypäivään, kuten nykytaiteen museon Kiasman näyttelyihin sekä vuosittain Helsingissä järjestettävään Taiteiden yö -tapahtumaan.</p> <p>Taustoitin yhdistyksen toimintaa tarkastelemalla Suomea 1980-luvun loppupuolella sekä ajassa käytyä lehdistökeskustelua, joka on tallennettu osaksi Porkkana ry:n arkistoaineistoa. Arkistoanalyysin lisäksi hyödynnän tutkielmassani aineistona toteuttamiani haastatteluja yhdistyksessä puheenjohtajan roolissa toimineiden Helka Ketosen ja Kaj Martinin kanssa. Haastatteluaineiston myötä paikoitan tietoa, joka ei löydy arkistoaineiston tai lähdekirjallisuuden sisältä.</p> <p>Tutkielma tarkastelee, millaisia yhteiskunnallisia vaikutuksia järjestäytyneellä toiminnalla voi olla nykytaiteen kontekstissa. Keskityn tutkielmassani museohankkeen ympärille esitettyihin toiveisiin, tarpeisiin ja ongelmiin, joihin Porkkana ry on pyrkinyt toiminnallaan vastaamaan. Tarkastelen, millä tavoin toiveet ovat toteutuneet nykytaiteen museo Kiasmassa.</p>	
ASIASANAT Kiasma, nykytaiteen museo, Porkkana ry, taidekokoelma, yhdistystoiminta, arkistot, Taiteiden yö, yhteiskunnallinen vaikuttaminen, Nykytaiteen museo ry, Muu ry, yhteisöt, Nyyh ry	

Sisällysluettelo

1 Johdanto	1
2 Tutkimusmetodina arkistanalyysi	2
3 Yhdistyksen historia.....	3
3.1 Yhdistyksen perustaminen	4
4 Yhdistyksen toiminta	6
4.1 Näyttelytoiminta	7
4.2 Keskustelua museohankkeesta.....	10
5 Tuntuja, jälkiä, nykyhetki	13
5.1 Nykyaiteen museossa	14
5.2 Muut hankkeet.....	15
6 Yhteenvetoa	17
Lähteet.....	20

1 Johdanto

Taiteen kandidaatin opinnäytteeni tarkastelee vuosien 1986–1990 välillä toimineen Porkkana ry:n toimintaa. Nuorista taidehistorian opiskelijoista sekä taiteilijoista koostuva yhdistys toimi nykytaiteen museon perustamisen vauhdittamisen puolesta. “Porkkana”-nimi tulee siitä, että ryhmän haaliman taidekokoelman oli tarkoitus toimia houkuttimena nykytaiteen museon perustamiselle. Porkkana-kokoelma koostuu kansainvälisten taiteilijoiden teoksista, jotka saatiin lahjoituksina yhdistykselle sen toiminnan aikana. Kokoelma luovutettiin Nykytaiteen museolle sen perustamisvuonna 1990. Se oli ensimmäinen lahjoitettu kokoelma, jonka uusi museo vastaanotti.¹

Tutkin, miten Porkkana ry on edistänyt nykytaiteen museon Kiasman perustamista.² Tutkimuskohteenani on Porkkana ry:n luoma arkistoaineisto vuosilta 1987–1990, joka sisältää yhdistyksen asiakirjoja mukaan lukien toimintakertomuksia, pöytäkirjoja, valokuvia, äänitteitä sekä lehtileikeaineiston. Arkistoon kuuluvat myös näyttelytoiminnan myötä syntyneet katalogit, kirjeenvaihto taiteilijoiden kanssa sekä taiteilijoiden monografiat. Arkistoaineiston lisäksi tarkastelen luvuissa 4. ja 5. yhdistyksen aloitteesta muodostuneita kirjallisia lähteitä sekä tapahtumia, kuten Taiteiden yötä, paneelikeskusteluja sekä seminaari- ja julkaisutoimintaa.

Koska ryhmän toiminta rajoittuu neljälle vuodelle, sovellan opinnäytteessäni taidehistoriallista aineistoa ajankuvan käsityksen luomiseksi. Sijoittaakseni opinnäytetyön nykypäivän kontekstiin olen haastatellut kahta Porkkana ry:n jäsentä, Kaj Martinia sekä Helka Ketosta vuoden 2026 aikana. Haastateltavat valikoituivat yhdistyksen joukosta heidän aktiivisen roolinsa perusteella: molemmat ovat toimineet yhdistyksessä puheenjohtajan sekä varapuheenjohtajan rooleissa.³ Olen kiinnostunut erityisesti nuorten opiskelijoiden järjestäytyneestä toiminnasta.

---

¹ Jyrkkiö 2008, 82.

² Nykytaiteen museon rakennus, josta nykytaiteen museo Kiasma ensisijaisesti tunnetaan, valmistui kuusi vuotta Nykytaiteen museon perustamisen jälkeen vuonna 1996.

³ Martin 22.1.1988; Porkkana ry:n arkisto 1989a sekä Vuorenrinne 1.4.1990. Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry lisäsi tärkeää keskustelua nykytaiteen saralla ja arkistoi sen huolellisesti tuottaen näin ajankuvaa sekä edistäen nykytaiteen asemaa. Varsin uusi nykytaiteen historian ja teorian kandidaattiohjelma on osittain vastannut arkistoaineistoissa esitettyjä toiveita asiantuntijuuden kehittämisessä, mitä nykytaiteen murros sekä nykytaiteen museon perustaminen on vaatinut.⁴ Sikäli koen, että henkilökohtainen kokemukseni tästä kyseisestä kandidaattiohjelmasta sekä sen tuoma taustatieto muodostavat hedelmällisen lähtökohdan aiheen tarkastelulle.

2 Tutkimusmetodina arkistoanalyysi

Opinnäytteessäni on keskeisintä Porkkana ry:n jäsenten koostama arkistoaineisto. Arkistoaineiston analyysin avulla pyrin saamaan tarkan käsityksen yhdistyksen tavoitteista tarkastelemalla sen sisältämiä kokouspöytäkirjoja sekä toimintakertomuksia. Lisäksi olen kiinnostunut paikantamaan, miten ja millä tavoilla yhdistyksen hankkeet toteutettiin. Siispä tarkastelen myös yhdistyksen laatimia tulo- ja menoarvioita sekä lopullisia kustannussummia. Arkistoaineisto sisältää yksityiskohtia Porkkana ry:n toteuttamista näyttelyistä, joita oli yhteensä kaksi. Näistä ensimmäinen esitteli yhdistyksen keräämää kokoelmaa vuonna 1988. Seuraavan *Alkupiste*-näyttelyn teokset lisättiin kokoelmaan näyttelyn toteuttamisvuonna 1989. Arkistoaineistoon kuuluu taiteilijoiden kanssa käyty kirjeenvaihto sekä näyttelyn toteuttamista koskevat asiakirjat, joissa yhdistys otti yhteyttä niin näyttelyn katalogin kirjoittajiin, sponsoreihin kuin näyttelytilaa hallinnoiviin tahoihin.

Porkkana ry:n oma kanta museohankkeeseen tulee selkeimmin esille näyttelyiden oheen tuotetuissa näyttelykatalogeissa, joissa jäsenet alustavat näyttelyn syntyperiä ja tarkoituksia. Yhdistys on ollut aktiivisesti mukana museohankkeen ympärillä käydyssä keskustelussa. Yhdistys oli myös yhteistyössä muiden tahojen, kuten taidehistorian opinjärjestön Eidos ry:n sekä nykytaiteen asemaa aktiivisesti edistäneen taiteilijajärjestön Muu ry:n kanssa järjestänyt paneelikeskusteluja sekä jatkokoulutusseminaareja edistääkseen museohankkeen etenemistä. Porkkana ry:n arkistoaineistoon kuuluvat lisäksi yli 50 lehtileikettä, joissa kuvataan ajassa käytyä keskustelua museohankkeen ympäriltä vuosilta 1988–1989. Niiden joukosta löytyy

---

⁴ Nykytaiteen historian ja teorian kandidaattiohjelman ensimmäinen vuosikurssi aloitti opintonsa Taideyliopiston Kuvataideakatemiassa vuonna 2021. Omat opintoni alkoivat vuoden 2023 syksyllä ja vuosikurssini oli opetuslinjan historian kolmannes. Nykyinen opetussuunnitelma sisältää muiden muassa nykytaiteen historian, tutkimuksen, arkistojen sekä ajankohtaisten diskurssien kurssit.

myös arvioita toteutetuista näyttelyistä sekä yhteenvetoja aiemmin mainituista paneelikeskusteluista. Lehtileikkeet ovat sisältäneet haastatteluja Porkkana ry:n jäsenten kanssa, joka ovat olleet avuksi ryhmän historian paikantamisessa.

Arkistoaineiston analyysin lisäksi tutkimusmetodeihini kuuluvat puolistrukturoidut teemahaastattelut. Molemmat haastattelut pohjautuvat laatimaani kysymysten runkoon, jonka olen jakanut kolmeen pääpainotukseen 1) toiminnan synty sekä aika, johon toiminta sijoittui, 2) Porkkana-kokoelma ja toiminta sekä 3) muistikuvat ja vaikutukset. Haastattelussa pyrin kartoittamaan laajasti yhdistyksen toiminnan jälkiä, yksityiskohtia sekä niitä muistoihin jääneitä osia, jotka eivät tallentuneet muualle aineistoon. Käytän opinnäytteessäni litteroinnista yleiskielistettyä versiota. Näiden aineistojen avulla pyrkimyksenäni on luoda opinnäytteessä perusteellinen katsaus yhdistyksen toiminnan historiaan ja sen vaikutuksiin. Analyysin myötä opinnäytteeni osoittaa Porkkana ry:n konkreettiset toimet, jotka kukin omalta osin ovat voineet edistää museohanketta. Kiinnostus aiheittani kohtaan juontaa juurensa myös siitä, ettei yhdistyksen toiminnasta ole aiemmin tehty laajempaa tutkimusta. Näin ollen tutkielmani myös tuottaa yksityiskohtaista tietoa museohankkeen historiasta.

3 Yhdistyksen historia

Ennen rekisteröitymistä yhdistykseksi, Porkkana-ryhmän takana seisoivat neljä perustajajäsentä: Kaj Martin, Helka Ketonen, Kuutti Lavonen ja Maija-Tanninen Mattila. Yhteistyö syntyi syksyllä 1986 pitkään Amos Andersonin taidemuseolla työskennelleen, nykyisen Amos Rexin⁵ kokoelmaintendentin, Kaj Martinin tutustuessa ensimmäisenä työvuonnaan taiteilija Kuutti Lavoseen.⁶ Maija Tanninen-Mattila, Helka Ketonen ja Kaj Martin puolestaan tutustuivat taidehistorian opinnoissa Helsingin yliopistolla. Myös Ketonen ja Tanninen-Mattila ovat työskennelleet Porkkanan aikana sekä sen jälkeen lukuisissa taidemuseoissa.⁷ Ryhmän alkua edelsi Ateneumissa vuonna 1983 järjestetty Ars-näyttely sekä

---

⁵ Amos Rex -taidemuseo avattiin vuonna 2018. Amos Andersonin taidemuseo on puolestaan ollut toiminnassa vuosien 1965–2017 välillä. Martin 2022.

⁶ Kaj Martin keskustelussa Erika Ryppievan kanssa Helsingissä 25.2.2026.

⁷ Maija Tanninen-Mattila on nykyinen Kansallisgallerian väliaikainen pääjohtaja. Uransa aikana hän on toiminut Arkkitehtuuri- ja Designmuseon määräaikaisena museonjohtajana sekä HAM Helsingin taidemuseon, Ateneumin ja Helsingin Taidehallin johtajana. Valtioneuvoston verkkosivut 19.2.2026. Helka Ketonen on

sinne perustettu Helsingin Yliopiston taidehistorian opiskelijoiden ainejärjestön Eidos ry:n kahvila, johon jäsenet osallistuivat. Kahvilan tuloilla kerättiin varoja opiskelijoiden New Yorkin matkaa varten.⁸ Matkalle lähti 25 taidehistorian opiskelijaa sekä kolme opettajaa vuonna 1984. Matkalla taidehistorian opiskelijat tekivät mm. studiovisiittejä Christon sekä Richard Longin kanssa.⁹ Helka Ketonen kuvaa haastattelussa matkan lähentäneen Porkkana-yhdistyksen aktiiveja.¹⁰ Myös muissa yhteyksissä toteutetut ulkomaan matkat vaikuttivat Ketosen mukaan jäsenten käsitykseen siitä, mitä Suomen taidekentältä yleisesti puuttui:

Me olimme kaikki interreilattu ja nähty maailmaa. New York, Berliini, Lontoo, Moskova. Kaikki se kaduilla, gallerioissa, performanssiyhteistöissä – se oli vaikuttavaa emmekä suostuneet elämään ilman sitä Suomessa.¹¹

Alkujaan Porkkana-yhdistys oli nuorten vastine Nykytaiteen museo ry:lle,¹² jonka toiminnasta Kuutti Lavonen luopui.¹³ Lavonen kuvaa Kulttuurilehden haastattelussa kyseisen yhdistyksen olevan “vanhojen partojen muodostama.” Samassa artikkelissa kuvaillaan, kuinka museohanketta koskevaa keskustelua käytiin yhdistyksen kesken suljettujen ovien takana.¹⁴ Hän jatkaa: “Yksilöt ja heidän panoksensa synnyttävät asioita ja tekoja.” Porkkana ry:n logossa on Nykytaide museo ry:n hirvi, jonka ympärille on piirretty keppi ja porkkana. Oli määrä saada aikaan jotain konkreettista – tuoda keskustelu sekä tarve museosta näkyväksi.

3.1 Yhdistyksen perustaminen

---

työskennellyt muun muassa Lönnstromin, Ateneumin, Amos Andersonin sekä Didrichsenin taidemuseossa. Ketonen 10.2.2026. Keskustelussa kirjoittajan kanssa Helsingissä.

⁸ Ketonen 10.2.2026.

⁹ Palovaara 2012. Molemmat taiteilijat ovat myöhemmin lahjoittaneet teoksensa Porkkana ry:lle.

¹⁰ Ketonen 10.2.2026.

¹¹ Muun muassa Taiteiden yö-tapahtuman synty, katso luku 5.2.

¹² Nykytaiteen museo ry on vuonna 1983 perustettu yhdistys. Vuonna 1988 sen hallitukseen kuuluivat: professori Aarno Ruusuvuori (pj.), tohtori Salme Sarajas-Korte, (vpj.) taidemaalari Jorma Hautala (vpj.), taidemaalari Juhana Blomstedt, kansanedustaja Jörn Donner, professori Kristian Gullichen, maisteri Maaretta Jaukkuri, filosofian tohtori Erik Krupskopf, taidemaalari Matti Kujasalo, toimittaja Jaakko Lintinen, taidemaalari Jarmo Mäkilä, pääkonsuli Pauli Paaermaa, Maisteri Leena Peltola, kriitikko ja taiteilija Timo Valjakka, intendentti Olli Valkonen sekä kansanedustaja Marjatta Väänänen. Kivirinta 29.10.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

¹³ Martin 1990, 41.

¹⁴ Laitala 3.9.1989. Porkkana ry:n arkisto. KG.

Porkkana rekisteröitiin yhdistykseksi 6.3.1987.¹⁵ Neljän joukkoon liittyi Maria Rehbinder, joka tutustui yhdistyksen muihin jäseniin taidehistorian opinnoissa. Hän aloitti oikeustieteen opinnot, siten myös auttaen yhdistyksen jäseniä hallinnollisissa asioissa.¹⁶ Porkkana ry määrittelee itsensä kaksikieliseksi yhdistykseksi, joka näkyy toiminnassa paikoittain siten, että osaa ruotsinkielisistä teksteistä ei ole käännetty suomeksi. Ryhmä aloitti samana vuonna myös toimintansa kokonaisvaltaisen taiteilijoiden kanssa käydyn kirjeenvaihdon ja muun materiaalin arkistoinnin,¹⁷ josta osa syntyi yhdistystoiminnalle välttämättömän kirjanpidon myötä. Taidehistorian opiskelijoina yhdistyksen jäsenet kuitenkin myös ymmärsivät oman työn dokumentoinnin historiallisesti merkittäväksi teoksi.¹⁸ Lahjoitusten keräys aloitettiin yhdistyksen rekisteröinnin myötä. Yhdistys perustettiin helpottamaan laillisia seikkoja, muulloin ryhmä kuvaa itseään aatteelliseksi¹⁹ sekä voittoa tavoittelemattomaksi ryhmäksi.²⁰

Kokoelmanäyttelyyn tultaessa vuoteen 1988 mennessä jäsenten määrä oli kasvanut.²¹ Kokoelmanäyttelyn näyttelykatalogissa Porkkana ry:n puolesta näyttelyssä olivat mukana logon suunnitellut taiteilija Hanna Varis, taidehistorioitsijat Liisa Lindgren ja Timo Keinänen sekä kriitikko Leena-Majja Rossi. Uusia nimiä tuli mukaan myös seuraavana vuonna 1989 – *Alkupiste*-näyttelyä olivat Porkkanan joukoista mukana tekemässä silloiset taidehistorian opiskelijat Susanna Pettersson ja Terhi Amberla sekä Eeva-Liisa Kallio.²² Samana vuonna yhdistyksen jäsenmäärä kasvoi 17 jäseneseen, mukaan lukien taiteilijat Johanna Vuorenrinnen ja Pekka Halosen, taidehistorioitsijan Arja Elovirran, sekä Marko Brummerin.²³

3.2 Yhteys taiteilijoihin

Yhdistyksen nimi ”Porkkana” on tuonut toimintaan mukaan ripauksen huumoria: on jäsenten porkkanoiden rouskuttelua lehdistön haastattelussa avajaisissa, vihanneksen

---

¹⁵ Porkkana ry:n arkisto 6.3.1987. KG.

¹⁶ Ketonen 10.2.2026.

¹⁷ Martin 25.1.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

¹⁸ Ketonen 10.2.2026.

¹⁹ Martin 22.1.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

²⁰ Porkkana ry:n arkisto 7.3.1988. KG.

²¹ Ketonen 10.2.2026.

²² Martin 1990, 41. Porkkana ry:n arkisto. KG.

²³ Porkkana ry:n arkisto 20.10.1990. KG.

kuulakärkipiirroksia kokousmuistioissa sekä porkkanateemaisia tarjoiluja näyttelyn avajaisissa. Toimintaan liittyvä ”haistattelu” on peräisin nykyaikaisen taiteen museon hankkeen hitauteen turhautumisesta. Niin sanotusti maanalaisesti toimiva yhdistys herätti paljon kannatusta taiteilijoiden joukossa. Koska Porkkanan jäsenet olivat nuoria opiskelijoita, toimintaan kuuluivat myös liitos opiskelijayhteisön kanssa: Porkkana ry toimi tiiviissä yhteydessä Eidos ry:n sekä muiden taideopiskelijoiden kanssa.

Tämä yhteistyö konkretisoituu Porkkana ry:n sisällä toimivassa F•ART-ryhmässä, jonka tunnuslause tuo mukanaan ripauksen huumoria: “F•ART näkyy, F•ART kuuluu, F•ART haistaa, F•ART maistuu.” Ketosen mukaan sisaryhmän nimissä järjestetyt juhlat, joiden ajatuksena oli luoda yhteys eri taidealojen opiskelijoiden välille,²⁴ auttoivat luomaan kontakteja samanikäisten taiteilijoiden kanssa. Juhlia järjestettiin Vanhalla Ylioppilastalolla. Ensimmäiset juhlat ajoittuivat Porkkana-kokoelman avajaisten illalle 21.10.1988. Niissä mukana olivat myös silloisen Taideteollisen oppilaitoksen ylioppilaskunta TOKYO,²⁵ Sibelius-Akatemia, Kuvataideakatemia, Vapaa taidekoulu, piirustussalin opiskelijajärjestö Carbo sekä Taidekoulu Maa.²⁶

4 Yhdistyksen toiminta

Tässä luvussa tarkastelen Porkkana ry:n toimintaa. Otan huomioon toiminnan tavoitteet sekä sen, miten ne onnistuivat. Selkeyden vuoksi jaan yhdistyksen toiminnan alalukuihin: ensimmäisessä käsittelen yhdistyksen toimesta järjestettyjä näyttelyitä, kun taas toisessa paneelikeskusteluja sekä seminaaritoimintaa. Kukin alaluku etenee kronologisessa järjestyksessä. Yhdistyksen toimintaa tarkastellessa on hyvä huomioida, että se toimi tiiviissä vuorovaikutuksessa muiden museohanketta ajavien tahojen kanssa. Näin ollen niin näyttelyiden kuin keskustelutilaisuuksien osalta ovat ne toteutuessaan toimineet vastauksena johonkin havaittuun tarpeeseen tai puutteeseen. Porkkana ry toimi myös yhteistyössä opetuministeriön kanssa. Yhdistyksen jäsenille löytyi sitä kautta erinäisiä edustustehtäviä:

---

²⁴ Porkkana ry:n arkisto 1988a. KG.

²⁵ Nykyään yhdistys tunnetaan nimellä “Aalto-yliopiston taiteiden ja suunnittelun ylioppilaat TOKYO ry.” Tokyo ry s.a.

²⁶ Porkkana ry:n arkisto 1988b. KG.

tapaaminen Suomessa vierailevan museokuraattorin Karl Katzin kanssa 7.6.1989 sekä osallistuminen opetusministeriön järjestämään tilatyöryhmän kokoukseen 1.9.1989.²⁷

4.1 Näyttelytoiminta

Porkkana ry pyrki kaikessa toiminnassaan edistämään museohankkeen etenemistä. Yhdistyksen toiminta alkoi kokoelman keräämisellä vuonna 1986. Aluksi Helka Ketonen, Kaj Martin ja Kuutti Lavonen lähettivät kirjeen 30 taiteilijalle, jotka valikoituivat osittain sattumoisin saatavilla olevan osoitekirjan myötä.²⁸ Taiteilijoiden positiivinen vastaus kannusti jatkamaan työn parissa ja kokoelman kerryttämistä sekä kirjeenvaihtoa taiteilijoiden kanssa jatkettiin seuraavan neljän vuoden ajan – vuoden 1989 lopulla kokoelmaan sisältyi 71 teosta.²⁹ Yhdistyksen nimiin tilattiin kansainvälisiä taidelehtiä, kuten Flash Art sekä Artforum, tarkoituksena ylläpitää tietoisuutta mielenkiintoisista kansainvälisistä taiteilijoista.³⁰ Loppuvuosina kokoelmaan pyrittiin hankkimaan teoksia Suomen lähialueelta Pohjoismaista,³¹ Baltian maista sekä Venäjältä.³² Porkkana-kokoelmaa kannattaa tarkastella siitä näkökulmasta, että lähetetyt lahjoitukset olivat suurilta osin kannanottoja Nykytaiteen museon hankkeen toteutumisen puolesta. Taiteilijoille lähetetyissä kirjeissä murehdittiin museon puutetta, “nykytaiteen mustaa aukkoa Euroopassa” ja pyydettiin vaivattomasti postitettavia töitä, jotka voisivat olla originaalityön sijasta myös pelkkä “luonnos kapakkalaskun taakse.”³³

Nykyisen kokoelman joukosta löytyy muutama suora viite Porkkanan tavoitteeseen, kuten Bill Woodrowin teos *Porkkana! Porkkana!* (1988), Mimmo Paladinon teos *FOR* (1988) sekä Sol Lewittin luonnos *Nimetön* (1988), jonka Lewitt on luonnostellut Porkkanalta saamansa kutsukirjeen päälle. Kokoelmassa on parhaiten edustettuna minimalistinen tyyliuuntaus.

²⁷ Karl Katzin kanssa sovittu tapaaminen pidettiin Porkkana ry:n jäsenen Hanna Variksen luona, jossa pohdittiin yhdessä ”museon ongelmakenttää Suomessa.” Porkkana ry:n arkisto 1989a. KG.

²⁸ Martin 25.2.2026.

²⁹ Porkkana ry:n arkisto 1989a. KG.

³⁰ Ketonen 15.1.1990. Porkkana ry:n arkisto. KG.

³¹ Porkkana ry:n arkisto 1989b. KG.

³² On huomioitava, että Porkkana ry:n toiminta sijoittui aikaan ennen Neuvostoliiton hajoamista vuonna 1991 ja sikäli mainintaa ”Baltian maista” ei ole Porkkana ry:n arkistoaineistossa. kokoelmaan myöhemmin pyydettyjen taiteilijoiden teoksista sisälsivät muun muassa virolaisten Kai Kaljo ja Jüri Okas sekä tanskalaisen Willian Louis Sørensen lahjoituksia. Tämä ”laajenevan kehän malli” oli jatkossa käytössä myös Kiasman kokoelmien kartuttamisessa. Arkio 2008, 25.

³³ Martin; Ketonen 1988, 7.

Lahjoituksia on saatu merkittävilta suuntausta edustavilta taiteilijoilta mukaan lukien: Carl Andre, Sol Lewitt, Cristos Giannikos, Antonio Violetta, Kelly Ellsworth sekä Luciano Bartolini. Maataiteen konkarit, Richard Long, Nancy Holt ja David Nash ovat myös lahjoittaneet teoksia kokoelman osaksi. Ympäristön parissa työskentelevät myös taiteilijat Jüri Okas, William Louis Sørensen, Anthony Gormley sekä Christo.

62 teoksesta koostuva taidekokoelma tuotiin ensimmäistä kertaa julkisuuteen Vanhan Gallerialla järjestetyssä näyttelyssä *Porkkana, Nykyaiteen museo – nyt* (21.10.–27.11.1988), joka oli myös yhdistyksen ensimmäinen esilletulo.³⁴ Sen jälkeen kokoelma jatkoi matkaansa kiertäen vuoden 1989 aikana Titanik Galleriassa Turussa, sekä taidemuseoissa Hyvinkäällä, Mikkelissä ja Kuopiossa.³⁵³⁶ Kokoelmanäyttelystä kirjoitetut arviot paikallisissa lehdissä korostivat nykytaiteen museon hankkeen tarvetta samalla painottaen, että myös museot ottivat näyttelyä esittäessä kantaa museohankkeen puolesta. Porkkana ry:n monimuotoisen taidekokoelman analyysia olisi hedelmällistä jatkaa, mutta en keskity siihen tässä tutkielmassa.

Arvioita ja kirjoituksia yhdistyksen toimista on tallennettu osaksi Porkkana ry:n arkistoaineistoa Kansallisgallerian kokoelmissa. Niissä käsitellään *Alkupiste*-näyttelyä, jonka oli määrä vastata jo siinä vaiheessa edistyneen museohankkeen vielä avoinna oleviin sisällöllisiin kysymyksiin.³⁷ Näyttely oli esillä syyskuussa 1.9.–24.9.1989 Kaupunginmuseon kalliosuojassa eli paikassa, jonka alle tuleva museo oli suunniteltu. Sisustusarkkitehti Simo Heikkilän johdolla näyttelyyn kutsuttiin yhteensä 5 pohjoismaista suunnittelijaa: Olle Andersson (Ruotsi), Peter Opsvik (Norja), Finn Sködt (Tanska), Thórdis Zoëga (Islanti) sekä Heikkilä itse.³⁸

Näyttelyyn toteutettiin Porkkanan pyynnöstä pienoismalleja kuvaamaan vielä olemattoman nykytaiteen museon sisäänkäyntiä seuraavan ”alkupistettä.” Tällä tarkoitettiin ensimmäistä kohtaa, missä kävijä kohtaa museon, ”oli se sitten neuvontapiste, lippukassa (...) tai muu

³⁴ Martin 25.1.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

³⁵ Vuoden 1989 näyttelyt: Titanik-galleria, helmikuu; Hyvinkään taidemuseo, kesä-elokuu; Mikkelin taidemuseo, syys-lokakuu ja Kuopion taidemuseo, marras-joulukuu. Porkkana ry:n arkisto 1989a. KG.

³⁶ Pienempi osa Porkkana ry:n kokoelmasta oli esillä myös vuonna 1992 Ateneumin tiloissa väliaikaisesti toimineessa Nykyaiteen museossa, Studio N -tilassa. Ketonen 10.2.2026.

³⁷ Pari kuukautta Porkkana-kokoelman ensiesityksen jälkeen, Valtion taidemuseo määritettiin perustettavaksi – toiveeseen nykytaiteen museon perustamisesta oli vastattu. Uuden nykytaiteen museon paikka oli Valtion taidemuseon osastossa. Siirtymä tähän malliin määriteltiin tapahtuvaksi vuonna 1990. Kivirinta 1.12.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

³⁸ Maunula 9.9.1989. Porkkana ry:n arkisto. KG.

symbolisempi ‘paikka. ‘³⁹’ Juuri nämä pienoismallit saivat arvostelua ajatuksen välittämisen epäonnistumisesta. Näyttelykatalogi, joka koostaa Porkkana ry:n jäsenten kannanottoja sekä suunnittelijoiden ajatuksia pienoismallien takana, koettiin puolestaan onnistuneeksi.⁴⁰ Näyttely oli kannanotto kunnollisista museotiloista,⁴¹ vaikka suunnittelijoiden leikkimielisyyttä tai huumoria ei paheksuttu.

Porkkana ry:n ollessa voittoa tavoittelematon yhdistys sen tarkoituksena ei ollut varojen kerryttäminen yhdistyksen nimeen. Porkkana sai hankittua vuosien mittaan erilaisia avustusrahoja niin yliopistolta kuin yrityksiltä. Saadut avustukset käytettiin mahdollisten kulujen korvaamiseen. Kokoelman kartuttamiseen sekä Vanhan Gallerian näyttelyn toteuttamiseen saatiin toiminta-avustus Helsingin yliopiston ylioppilaskunnalta sekä opetusministeriöltä.⁴² Helsingin yliopiston kulttuurikeskukselta vuonna 1987 saatu avustus oli puolestaan määrätty postitukseen, kehystykseen sekä kopiointiin.⁴³ Myös näyttelykatalogien myynnillä kerättiin varoja, joita tarvittiin muun muassa kokoelman säilytykseen pankissa, teosten valokuvaamiseen ja kuljetukseen, posti- ja puhelinkuluihin sekä näyttelyn vartiointiin.⁴⁴ Kattaakseen kokoelmanäyttelyn näyttelykatalogiin liittyvät kulut Porkkana ry otti yhteyttä eri tahoihin toivoen kannatusilmoitusta. Tavoitteessa onnistuttiin ja näyttelykatalogin alussa onkin esitelty 4 päätukijaa sekä 12 muuta tukijaa.⁴⁵

Lahjoituskokoelman oheen toteutettu näyttelykatalogi suunniteltiin luomaan katsaus niin osan kokoelmataiteilijoiden taiteellisesta toiminnasta kuin keskeisiin nykyaiteen museoon liittyviin ongelmiin.⁴⁶ Näyttelykatalogi alkaa kolmella esittelytekstillä, jotka on käännetty niin suomeksi kuin englanniksi, sillä se lähetettiin Porkkana-kokoelman taiteilijoille osoituksena luvatussa ammattimaisesta toiminnasta: ”kokoelma on hyvissä käsissä.”⁴⁷ Näyttelykatalogi pitää sisällään 30 teoskuvaa, 33 taiteilijaesittelyä sekä luettelon saaduista lahjoituksista. Kirjoittajien

---

³⁹ Lavonen 1989, 6.

⁴⁰ Maunula 9.9.1989. Porkkana ry:n arkisto. KG.

⁴¹ Lavonen 1989, 6.

⁴² Porkkana ry:n arkisto 1987a. KG.

⁴³ Porkkana ry:n arkisto 31.12.1987. KG.

⁴⁴ Porkkana ry:n arkisto 31.12.1989. KG.

⁴⁵ Kokoelmakatalogia ja näyttelyä ovat tukeneet: päätukijoina Pohjola Yhtiöt (nykyinen Pohjola Vakuutus), Harkonmäki Oy, Frenckellin Kirjapaino Oy, Finalrepro sekä lisäksi HYY-yhtiöt, Oskar Öflundin säätiö, Rubriikki, Passepartout, OPTE Oy, Suomen Taiteilijaseura, Galleria Valkoinen Huone, Galleria Krista Mikkola, Galleria Strindberg, Galleria Pelin, Galleria Kaj Forsblom ja Kustannus Oy Taide.

⁴⁶ Martin 25.1.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

⁴⁷ Martin 10.6.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

joukossa oli niin yhdistyksen jäseniä kuin sen ulkopuolisia kirjoittajia.⁴⁸ Katalogin poleemisten esseiden tarkoituksena oli vauhdittaa museohankkeen etenemistä sekä tuoda ymmärrys museohankkeen sen hetkisestä tilanteesta näyttelykävijöille. Näyttelyä suunniteltaessa todettiin myös, että vastaavanlainen edustus kansainvälisistä taiteilijoista on Suomessa harvinainen,⁴⁹ joten esittelytekstien ohella myös esillä olevat teokset jo itsessään edistivät suomalaisten tuntemusta nykytaiteesta. Näyttelykatalogeja vietiiin “tuliaisina” eri museoihin Suomessa ja ulkomailla, joka samalla vei tietoa nykytaiteen museon puutteesta Suomessa.⁵⁰

4.2 Keskustelua museohankkeesta

Porkkana ry vauhditti museohankkeen ympärillä käytyä keskustelua tuoden aktiivisesti mielenilmauksia lehtiin kirjoittaneita henkilöitä yhteisen keskustelun äärelle.⁵¹ Yhdistys järjesti vuosien 1988–1989 välillä yhteensä neljä paneelikeskustelua sekä yhden jatkokoulutusseminaarin.⁵² Kaj Martin käsitteli nykytaiteen museohanketta pro gradu -työssään “Nykytaiteen museo: hanke suomessa” (1990). Hänen aineistoonsa kuuluivat yli 300 lehtileikettä, jotka sisälsivät museohankkeen ympärillä käytyä keskustelua.⁵³ Oman opinnäytetyöni sisällä kattavalle analyysille ei siis ole sijaa sen laajuuden puolesta. Koen kuitenkin tärkeäksi tuoda ilmi Porkkana ry:n arkistoaineiston lehtileikkeiden, näyttelykatalogien ja keskustelutilaisuuksien myötä esille nousseita huomioita ja toiveita nykytaiteen museon sisällöstä.

Kokoelmanäyttelykatalogin yhdessä kolmesta esseestä taiteilijat Jan-Erik Andersson ja Kari Juutilainen tuovat esiin huomioita museohankkeesta, jotka toistuvat myös lehtileikeaineistossa.

---

⁴⁸ Näyttelykatalogin kirjoittajat: Jan-Erik Andersson, Arja Elovirta, Sointu Fritze, Kari Juutilainen, Timo Keinänen, Helka Ketonen, Jan Olaf Mallander, Kuutti Lavonen, Kaj Martin, Liisa Lindgren, Tiina Nyrhinen, Maija Tanninen-Mattila, Anu Uimonen ja Timo Valjakka.

⁴⁹ Martin 25.1.1988. Porkkana ry:n arkisto. KG.

⁵⁰ Yhdistyksen jäsenet toteuttivat myöhemmin myös matkoja, kuten vuoden 1990 toukokuussa Italiaan, jossa tutustuttiin Venetsian biennaaliin sekä Torinon, Milanon ja Praton taidemuseoihin ja nykytaidekokoelmiin. Matka toteutettiin opetusministeriön tuella. Porkkana ry:n arkisto 1990a. KG.

⁵¹ Myös osa yhdistyksen jäsenistä osallistuivat lehdistössä käytyyn keskusteluun.

⁵² Tässä luvussa esiteltujen paneelikeskustelujen lisäksi Porkkana ry järjesti kaksi paneelikeskustelua näyttelyiden ohien. Ensimmäinen keskustelu järjestettiin Titanik-galleriassa Porkkanan kokoelmanäyttelyn ohessa yhteistyössä taiteilijayhdistys ARTE:n kanssa 24.2.1989. Toinen keskustelu pidettiin Espoossa Näyttelytila Otsossa ProSessio-näyttelyn ohessa 25.3.1990. Molemmat keskustelut keskittyivät nykytaiteen museoon liittyviin seikkoihin. Porkkana ry:n arkisto 1989f. Ketonen 15.1.1990. KG.

⁵³ Martin 1990, 3.

Andersson tuo esiin kaksi vaihtoehtoa nykytaiteen museon rakennukselle: uusi, kansainvälisen arkkitehtikilpailun myötä toteutettu rakennus tai olemassa olevan tilan muuttaminen museoksi. Juutilainen tuo esiin huolen museon sisällyksen ja rakennuksen modernistisuudesta.⁵⁴ Kaksi muuta esseetä ovat Porkkanan jäsenten, Kuutti Lavosen ja Arja Elovirran kirjoittamat tekstit. Nämä kaksi tekstiä ovat saaneet kritiikkiä modernismin suuntauksen jatkajana Eija-Liisa Ahtilan sekä Maria Ruotsala *porkkana-mehulinko*-performanssissa Porkkana ry:n ja Eidos ry:n yhdessä toteuttamien Taidehistorian päivien ohessa vuonna 1988.⁵⁵ Ahtila yhdessä Ruotsalan kanssa lukivat kokoelmaluettelon esipuheita arvostelevaan sävyyn ja murskasivat porkkanoita tehosekoittimeen. Martin kuvaa, että yhdistys pyrki selkeyttämään käsityksiään museohankkeesta vuoden 1988 jälkeen järjestetyissä keskusteluissa.⁵⁷

16.9.1989 järjestetty Nykytaide-paneelikeskustelu suunniteltiin yhteistyössä Muu ry:n kanssa. Vuonna 1987 perustettu monitaidejärjestö Muu ry oli hyvin aktiivinen toimissaan museohankkeen edistämisen puolesta tuoden erityisesti esille taiteilijoiden näkökulmia sekä järjestäen näyttelytoimintaa.⁵⁸ Yhdistysten yhteistyössä määritellyt ”kymmenen kysymystä tulevan nykytaiteen museon sisällöstä” loivat pohjan paneelikeskustelulle ja olivat osana saman kuukauden lopulla avautuneen *Alkupiste*-näyttelyn katalogia. Paneelikeskustelu äänitettiin ja liitettiin osaksi Porkkana ry:n arkistoa.

Nykytaide-paneelin tehtävänä oli kuroa umpeen lehdistöön kirjoittavien kannanottojen kuilu, sillä keskustelijat eivät tunteneet toisiaan⁵⁹ – kannanottoja ja kirjoituksia oli paljon ja niiden perässä oli vaikeaa pysyä. Hajaantuneen tiedon myötä ei ollut olemassa yhteistä, saati selkeää käsitystä siitä, missä vaiheessa museohanke on tai millainen sen tulisi toteutuessaan olla. Yleisön puheenvuorot olivat hyvin tervetulleita, vaikka neljän tunnin keskustelu oli tahdin ja

⁵⁴ Andersson; Juutilainen 1988, 7.

⁵⁵ Eidos ry:n ja Porkkana ry:n järjestämät Taidehistoriapäivät järjestettiin Uudella Ylioppilastalolla 4–5.11.1988. Paneeli järjestettiin ohjelmassa viimeisenä. Paneelin vetäjä oli Arja Elovirta. Alustuksia puolestaan pyydettiin Taideakatemia, Suomen Taiteilijaseuran, Porin taidemuseon sekä Porkkana- ja Nykytaiteen museo-yhdistyksen jäseniltä. Taidehistorian päivien teemoina olivat nykytaide, nykytaiteen museo, kokoelmat sekä museon rooli tutkimuksessa. Porkkana ry:n arkisto 26.10.1988. KG.

⁵⁶ Martin 1990, 42.

⁵⁷ Sama.

⁵⁸ Muu ry toimii nykyään Helsingin Kaapelitehtaalla osoitteessa Tallberginkatu 1C. Kappaleessa käsitelty paneelikeskustelu järjestettiin Eduskuntatalon edessä sijainneesta entisessä VR:n saapuvien tavaroiden rahtitoimistossa, jossa toimi väliaikaisesti Muu ry:n ”Nykytaiteen keskus.” Tässä tilassa toimivat kolme työhuonetta, näyttely- ja esityssali sekä kahvila. Porkkana ry:n arkisto 1989c. KG.

⁵⁹ Muu ry:n kanssa yhteistyössä järjestetyn paneelikeskustelun keskustelijat: Tuula Arkio, Risto Heikinheimo, Helka Ketonen, Jan Olof Mallander, Jaakko Numminen, Janne Seppänen, Marikki Hakola, Juha Ilvas, Pentti Koskinen, Jarmo Mäkilä, Jarno Peltonen ja Yrjö Sepänmaa. Porkkana ry:n arkisto 1989d. KG.

sisällön osalta tiivis. Keskustelussa Muu ry:n puolesta puhuva Eija-Liisa Ahtila painotti ongelman olevan se, että nykytaiteen museon tilasuunnitelma oli määritelty jo miltei valmiiksi, vaikka keskustelu museon sisällöstä oli vasta lähtenyt käyntiin.

Keskustelussa tarkasteltiin käsitteitä museo ja nykytaide, joista ei ollut keskustelijoilla yhteistä käsitystä. Paneelikeskustelua ja Porkkana ry:n arkiston lehdistöleikeaineistoa yhdistää se, että niissä käy ilmi keskustelussa vallinneet vastakkainasettelut,⁶⁰ kuten tuleeko tulevan instituution kantaa nimeä “nykytaiteen museo” vai “nykytaiteen keskus.” Keskusmalli sisältäisi tarvittuja työtiloja taiteilijoille ja sitä ajoivat eteenpäin erityisesti Muu ry:n jäsenet. Keskusmallin oheen esitettiin toivetta audiovisuaalisen taiteen laitteiston sisältävälle studiolle, joille kaikilla ei ollut pääsyä. Perinteisempää museomallia puolustettiin nykytaiteen tutkimuksen aseman parantamisella, sillä sen toimintaan kuuluu olennaisesti dokumentointi-, arkisto- ja tutkimustyö.⁶¹

Paneelikeskustelujen järjestämisen ohella Porkkana ry määritteli vuonna 1990 osallistuvansa aktiivisesti nykytaiteeseen liittyviin seminaareihin.⁶² Porkkana ry:n aloitteesta järjestetty jatkokoulutusseminaari (21.–22.4.1990.) puolestaan syventyi nykytaiteen tutkimukseen. Tilaisuuden järjestivät Helsingin yliopiston taidehistorian laitos sekä Porkkana ry. Seminaari järjestettiin Suomen Akatemian sekä Oskar Öflundin säätiön myöntämällä stipendeillä.⁶³ Määritellään jatkokoulutusseminaarin tavoitteita, pohtii yhdistys edellisen keskusteluun liittyviä vaikeuksia todeten, että metodien, käsitteiden ja aiheen rajaukset ovat epäselviä ja epäjohdonmukaisia. Jatkokoulutusseminaarin puheenvuorot sekä keskustelut tallennettiin ja myöhemmin niistä koostettiin vuonna 1991 julkaisu “Kuinka tutkia nykytaidetta? – Esitelmää ja keskustelua.”

Helsingin yliopiston taidehistorian dosentin Henrik Liliuksen kirjoittamassa esipuheessa tuodaan ilmi 1990-luvulle ajankohtaisia ongelmia nykytaiteen tutkimuksessa. Siinä pureudutaan nykytaiteeseen käsitteenä sekä sen tutkimiseen liittyviin seikkoihin, kuten

---

⁶⁰ Näihin lukeutuvat erilaiset näkemykset siitä, mikä tekee tulevasta museosta nykytaiteen museon ja minkä mallin sisällä toimiessaan sen voisi leimata modernin taiteen museoksi.

⁶¹ Audiovisuaalisen taiteen keskuksen puolesta puhui paneelissa Nykytaiteen museo ry:n varapuheenjohtaja Jorma Hautala. Museolle kuuluvia toimia ja tehtäviä puolestaan esitteli muiden muassa Ateneumin taidemuseon apulaisintendentti Tuula Arkio. Porkkana ry:n arkisto 1989d. KG.

⁶² Ketonen, Helka. 15.1.1990. Porkkana ry:n arkisto. KG.

⁶³ Lilius 1991, 7.

historian metodiikan soveltamisen mahdottomuuteen.⁶⁴ Seminaarin puheenvuorot jaettiin kolmeen kategoriaan 1) nykyaide ja tutkimus 2) nykyaide ja opetus sekä 3) nykyaide ja museot. Jokainen kategoria koostui noin kolmesta puheenvuorosta, jonka jälkeen avattiin mahdollisuus keskustelulle. Puheenvuoroja pitämään kutsuttiin muiden muassa taiteilijoita, Valtion taidemuseon johtajia sekä taidehistorian professoreja, yhteensä yksitoista puhujaa. Jälkimmäisiin keskusteluun osallistuivat 12 henkilöä.⁶⁵

5 Tuntuja, jälkiä, nykyhetki

Nykyaiteen museo sai oman rakennuksen Kiasman avautuessa vuonna 1996. Tässä luvussa hahmottelen sitä, mitä jälkiä Porkkana ry on jättänyt ja miten ne näkyvät museossa tänä päivänä, erityisesti museon toiminnan aikana pidetyissä kokoelmanäyttelyissä. Esittelemäni Porkkana ry:n toimet keskittyivät tähän mennessä museohankkeen saavuttamisen ympärille. Yhdistys kuitenkin ehti niin toiminnan aikana tekemään myös muuta. Jokavuotiseksi ilmiöksi kasvanut Taiteiden yö järjestettiin ensimmäisen kerran vuonna 1989, jossa Porkkana-yhdistyksen jäsenillä oli keskeinen rooli erityisesti Helka Ketosen ansiosta. Siinä missä Porkkana ry vaati valtiolta nykyaiteen museon hankkeen etenemistä sekä kunnollista toteuttamista, pyrki se myös vastaamaan havaitsemiinsa puutteisiin itse. Dokumentointi-projekti arkistoi taiteen katoavia lajeja Suomessa. Luvun lopussa luon katsauksen edellä mainittuihin projekteihin.

Porkkana ry:n arkistoissa on selkeä kannanotto museon toimintaan ja tiloihin, jossa määritellään, millaiseksi sen tulisi tulla. Toiveissa esitettiin ”nykyaiteen keskus” -mallin kaltaista ajatusta vierasateljeista tai -huoneista taiteilijoille, jotka eivät kuitenkaan toteutuneet nykyisessä museossa. Yhdistys määritteli, että museolla tulisi olla pysyvä hallinnollinen johtaja sekä määräaikainen johtoon valittu taiteellinen johtaja, jonka pätevyys ei olisi kiinnittynyt ”oppiarvoon.” Nykyaiteen museo Kiasmassa toimii nykyään vain yksi johtaja. Yhdistyksen toive museosta, jossa on erillisiin yksiköihin jaettavia tiloja, on puolestaan toteutunut Kiasman

---

⁶⁴ Sama, 7–9.

⁶⁵ Puheenvuoron pitivät: Lauri Anttila, Tuula Arkio, Arto Haapala, Tuula Karjalainen, Altti Kuusamo, Yrjänä Levanto, Asko Mäkelä, Lars Saari, Tom Sandqvist, Soili Sinisalo. Keskusteluun osallistuivat jokaisen pääteeman puheenvuorojen jälkeen: Jukka Ermamaa, Teija Hihnala, Juha Ilvas, Aune Jääskeläinen, Rakel Kallio, Liisa Kasvio, Helka Ketonen, Tuomas Lehtonen, Henrik Lilius, Ville Lukkarinen, Riitta Nikula ja Kirsi Saarikangas. Lilius; Siltanen 1991, 91.

rakennuksessa. Tilaratkaisu mahdollistaa myös toivottua samanaikaisuutta: laajojen kokonaisuuksien rinnalla toteutuu pienempiä ja tiuhempaan tahtiin vaihtuvia näyttelyitä. Tilan suunnitteluun liittyvissä toiveissa painotettiin yksinkertaisuutta, jossa ”tilan on sopeuduttava taiteeseen, ei taiteen tilaan.” Nykyisen Kiasman rakennus on jo alkuajoina herättänyt vahvaa kritiikkiä, sillä tila ei olekaan millään tavalla muuntuva betonihallin muotoinen, millaiseksi sitä näissä toiveissa esitettiin.⁶⁶

5.1 Nykytaiteen museossa

Porkkanan kokoelmiin kuuluvia teoksia on ehtinyt olla mukana museon 36-vuotishistorian aikana useammassa näyttelyssä, kuten Richard Longin teos *River Avon Mud Hand Print* (1986), Nancy Holtin *Dreamscape-Crossings* (1982) sekä Christon luonnos teokselle *Wrapped Trees, Project for the Champs Elysées, Paris* (1987). Näiden maailmankuulujen taiteilijoiden teosten lisäksi muutaman vähemmän tunnetun taiteilijan teos, kuten virolaisen Jüri Okaksen teokset *Tasainen pinta III* (1980) sekä *Maisema* (1990) ovat saaneet sijaa kahdessa eri näyttelyssä.⁶⁷

Osa taiteilijoista, kuten Boyle Family, Dani Karavan, David Reed sekä Maurizio Nannucci vastasi Porkkana ry:n kutsuun luvaten luonnoksia tai ideoita töistä, jotka voitaisiin toteuttaa nykytaiteen museon valmistettua. Näistä toteutui vain yksi, Nannuccin luonnoksen myötä teetetty neonvaloteos *Enemmän kuin silmä näkee* (1991), joka oli osana vastikään sulkeutunutta kokoelmanäyttelyä *Kivi, Paperi, Sakset* Kiasmassa 14.2.2025–18.1.2026. Sen lisäksi samainen teos on ollut mukana kokoelmanäyttelyissä vuosina 1998–1999, 2002 sekä 2013–2014.⁶⁸

⁶⁶ Porkkana ry:n arkisto s.a. KG.

⁶⁷ Näyttelytiedot peräisin kunkin teoksen kohdalla Kansallisgallerian kokoelmien verkkosivuilta. Kts. lähdeluettelo, ”Taideteokset.”

⁶⁸ Kyseessä olevat näyttely ohessa: *Kivi, paperi, sakset* (14.2.2025 - 18.1.2026), *Kiasma Hits* (27.9.2013 - 7.9.2014) *Popcornia ja politiikkaa - Taiteen aktivistit* (16.2.2002 - 16.8.2002) sekä *Puheenvuoroja*, Nykytaiteen museon kokoelmaripustus (30.5.1998-14.2.1999). Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/592879> Viitattu 20.3.2026.

5.2 Muut hankkeet

Yhdistyksellä oli keskeinen rooli ensimmäisen Taiteiden yön järjestämisessä elokuussa 1989, joka on kasvanut jokavuotiseksi suureksi tapahtumaksi Helsingissä. Ajatus Taiteiden yöstä syntyi ulkomaan vaikutteiden kautta kuten Pariisin kirjojen yöstä, jonka myötä Akateeminen kirjakauppa innostui ajatuksesta. Akateemisen kirjakaupan ohella tapahtumaa toteuttivat Helsingin Juhlaviikot ja Porkkana ry. Ryhmän puheenjohtaja Helka Ketonen työskenteli tällöin Helsingin Juhlaviikoilla ja ehdotti gallerioiden ja museoiden osallistamista suunniteltuun ihka ensimmäiseen Taiteiden yö -tapahtumaan Helsingin historiassa.

Helsingin kaupungin säännökset olivat tapahtuman järjestämisen kannalta hankalia ja lupien saaminen oli pitkä ja työläs prosessi. Esimerkiksi Taiteiden yön keskeinen tapahtumapaikka Esplanadin puisto päätettiin samana vuonna rauhoittaa rauhoittamaan iltakäytöltä. Lisäongelmia aiheuttivat lupien hakemiseen vaaditut yksityiskohdat tapahtumien kulusta, jotka selvisivät järjestäjille vasta lähempänä tapahtumapäivää. Kuitenkin lukuiset hakemukset, kontaktit niitä hallinointiin tahoihin sekä tapahtuman kulun suunnittelu lupien ehdoilla mahdollistivat tapahtuman järjestämisen. *Alkupiste*-näyttelyn avajaiset päätettiin pitää samana iltana Taiteiden yön kanssa. Yhdessä Akateemisen kirjakaupan ja Helsingin Juhlaviikkojen kanssa järjestetty lehdistötilaisuus avajaisten yhteydessä helpotti Taiteiden yön järjestämisen rahapulaa. Lehdistötilaisuudella oli suuri merkitys kävijäkunnan määrän puolesta. Taiteiden yö sai korkeat kävijämäärät, arviolta noin 20–30 000 kävijää.⁶⁹

Ryhmän jäsenet lupasivat apua gallerioille tilojen valvontaan sekä kaupungille koko tapahtuman jättämien jälkien siivoukseen. Ensimmäiseen Taiteiden yön ohjelmaan osallistui yhteensä 21 galleriaa, viisi museota ja kaksi kuvataiteen oppilaitosta, jotka kaikki pidensivät aukioloaikojaan ainakin klo 20.00 asti illalla. Suurin osa osallistuneista tiloista olivat auki lähemmäs puoleen yöhön.⁷⁰ Porkkana ry:n kanssa tiiviissä yhteistyössä toiminut Eidos ry tarjosi myös apua tilojen valvontaan.⁷¹ F•ART puolestaan osallistui tapahtuman suunnitteluun

---

⁶⁹ Cantell 1992, 13–17.

⁷⁰ Osallistuneiden gallerioiden joukossa Muu ry, Taidemaalariliiton galleria, Helsingin Taidehalli, Galleria Sculptor, Galleria Hippolyte, Vanhan Galleria. Taidemuseoista mukana olivat Amos Andersonin taidemuseo, Ateneum, Taideteollisuusmuseo, Rakennustaiteen museo ja Teatterimuseo. Oppilaitoksista mukana olivat Kuvataideakatemia ja Vapaa Taidekoulu. Cantell 1992, 70.

⁷¹ Palovaara 2012.

ja toteuttamiseen.⁷² Yhdistyksen muodostamat suhteet taiteilijoihin paneelikeskustelujen sekä F•ART-juhlien myötä muodostivat otollisen pohjan yhteistyölle – lähes 80 taiteilijaa saatiin osaksi Taiteiden yön ohjelmaa Porkkana ry:n ansiosta.

Mikäli yhteistyöpyyntö olisi tullut Porkkana ry:n sijaan Helsingin Juhlaviikoilta, olisi pienellä budjetilla sekä spontaanisti järjestettyyn tapahtumaan osallistujien löytäminen ollut haasteellista.⁷³ Ketonen painottaa, että taiteilijavalinnoissa otettiin huomioon myös ne taiteilijat, jotka asettuivat kuvataidematrikkelin eli koulutuksen muodostaman ammattikunnan ulkopuolelle. Näihin lukeutuivat muun muassa Muu ry:n jäsentäiteilijat sekä performanssitaiteilija Roi Vaara. Hän harmittelee sitä, että musiikin kentällä koulutuksen painoarvo on usein erilainen kuin taidealalla – koulutuksesta kun on merkittävää hyötyä näyttelyajan saamiselle.⁷⁴

Esitystaide oli mukana myös Porkkana ry:n Dokumentointi-projektissa. Se aloitti työn, jonka parissa perustetun nykytaiteen museon oli määrä jatkaa – yhdistys vastasi toiveeseen nykytaiteen tutkimuksesta kartoittamalla kuvataiteilijoiden yhteistyönä toteutettuja häviäviä ja hetkellisiä taiteen lajeja.⁷⁵ Käsiteltyihin taiteenlajeihin kuului ympäristö-, esitys- sekä tilataide.⁷⁶ Projekti toteutettiin Suomen kulttuurirahaston tuella vuodesta vuosien 1989–1995 välillä ja se oli Porkkanaan viimeisiä toimia jo yhdistyksen purkamisen jälkeen. Dokumentointi-projektin työryhmän puolestaan koostivat Porkkana ry:n jäsenet Johanna, Liisa Lindgren, Maija Tanninen-Mattila, Arja Elovirta, Tiina Nyrhinen ja Eeva Kervinen-Kannas.

Projektin toteuttamissuunnitelmassa kuvataan, kuinka projektin työ vastaa tärkeää osaa nykytaiteen museon toiminnasta. Käsikirjoitus projektista luovutettiin museolle samana päivänä kuin taidekokoelma 1. syyskuuta 1990.⁷⁷ Projekti keräsi arkistoaineistoon listan Suomessa esitetyistä Happeningeista 1963–1970, sekä kattavan aineistomateriaalin luettelon.

---

⁷² Cantell 1992, 10.

⁷³ Vuosittaiseksi monitaidefestivaaliksi vakiintunut Helsingin Juhlaviikot oli järjestetty ensimmäiseen Taiteiden yön tapahtumaan mennessä jo 20 vuoden ajan. Osallistujien kutsu vailla korvausta ei sopisi vakiintuneen tapahtuman luonteeseen. Nuorista koostuvan Porkkana-yhdistyksen nimissä lähetetyt kutsut vastaanotettiin puolestaan hyvin mielin – Porkkana kun tunnettiin kokeilevuudesta ja uuden pariin tartumisesta. Cantell 1992, 12.

⁷⁴ Ketonen 10.2.2026.

⁷⁵ Ketonen 15.1.1990. Porkkana ry:n arkisto. KG.

⁷⁶ Ketonen; Vuorenrinne 1989. Porkkana ry:n arkisto. KG.

⁷⁷ Ketonen 24.7.1990. Porkkana ry:n arkisto. KG.

Dokumentointi-projektin lopputulos täydentää Helsingin Yliopiston Taidehistorian Laitoksen julkaisuja nimellä ”Performance, aktio, happening – Jälkiä katoavasta taiteesta” (1995). Siinä esitellään Ö-Ryhmän, Rodtsenko-seuran sekä Record Singers -ryhmän taiteellista toimintaa sekä avataan edellä mainittuja happeningeja. Viimeistä lukuun ottamatta julkaisu kattaa perusteelliset aikajanat ryhmien toiminnalle muodostaen tärkeän aineiston tutkijoille, joka tuo yhteen eri puolella Suomea tapahtuneita sekä paikoittain julkisuudelta sivussa järjestetyistä projekteista.⁷⁸

6 Yhteenvetoa

Tutkielmani aineistoissa korostuu, kuinka Porkkana ry:n tarkoituksena oli saada aikaan jotain konkreettista. Monimuotoisesta toiminnasta on jäänyt jälki niin ajan keskusteluun kuin nykytaiteen museon Kiasman kokoelmiin. Omalla panoksellaan Porkkana on muiden joukossa edistänyt museohanketta ja tuonut ihmisiä yhteen keskustelemaan sille olennaisista toimista. Museon toimintaan kuuluu taiteen opetuksen, tutkimisen, dokumentoinnin sekä esittämisen edesauttaminen. Nämä kaikki seikat on otettu huomioon Porkkana ry:n hankkeissa, joita jäsenet edistivät huolellisesti.

Ryhmän jäsenet ovat toiminnan jälkeen kukin oman uransa edetessä toimineet nykytaiteen puolesta eri instituutioissa. Porkkana ry:n aktiiveilla on ollut keskeinen rooli monien suomalaisten museoiden toiminnassa, sillä jäseniä oli ja yhä on töissä taidemuseoissa. Yhdistyksen toiminnan päätöstä suunniteltaessa todettiin, että Porkkana ry:n jäsenet voisivat tulevaisuudessa jatkaa yhteistyötä esimerkiksi nykytaiteen tutkimuksen työryhmän muodossa Helsingin yliopistolla.⁷⁹ Yhdistyksen vuosilta 1987–1990 keräämä arkistoaineisto on luonut ajankuvaa museohankkeen etenemisestä sekä sen ympärillä käydystä keskustelusta. Tämä tulee esiin niin Muu ry:n kanssa yhteistyössä järjestetyn paneelikeskustelun äänitteessä kuin julkaisutoiminnassa sekä lehdistöleikkeissä, joita on sisälletty arkistoaineistoon.

---

⁷⁸ Anttonen 1995, 8.

⁷⁹ Aineistossa määritellään, miten tämä mahdollinen tutkimusryhmä saattaisi muodostua gradu- ja jatko-opintovaiheessa olevista opiskelijoista. Ehdotuksena oli myös vapaaehtoisuuteen perustuva kokoontuminen nykytaidetta koskevien aiheiden tiimoilta. Porkkana ry:n arkisto 14.8.1990. KG

Pieninkin elein ja aktiivisella osallisuudella sekä tiettyyn tavoitteeseen paneutumalla voi saada aikaan jotain suurta. Oli sitten Porkkana ry:n lopputulemana Taiteiden yö tai Nykytaiteen museo, edisti yhdistyksen toiminta merkittävästi nykytaiteen asemaa Suomessa.⁸⁰ Voi olla helppoa ottaa itsestäänselvyydeksi nykyajassa olemassa olevat infrastruktuurit, jotka taiteen kentällä vallitsevat. On tärkeätä suunnata katse menneeseen ja muistaa, mistä lähtökohdista ja millaisen urakan myötä ne ovat syntyneet. Haastatteluaineistossa Helka Ketonen sekä Kaj Martin totesivat, että Porkkana ry:n hanke toimi nuorille taiteen ammattilaisille harjoitteluna niin näyttelyjen järjestämiseen, kokoelmaluettelon kuin arkiston koostamisen osalta.

Nuorten jäsenten toiminta Porkkana ry:ssä osoittaa siis sen, kuinka turhautumisen sijaan voi tarttua toimeen, vaikka kokemusta olisi vielä kartutettavana. Ketonen kommentoi, että tarve, visio ja rohkeus toimivat hyvin yhdessä ollen lähtökohtana niin Porkkanan, F•ART:in kuin Taiteiden yön toteutumisessa.⁸¹ Myös monipuolinen osaaminen, jonka eri sukupolvet ja toimijat tuovat mukanaan, olivat projektien kannalta tärkeitä. Suunnatessa katse nykyhetkeen on otettava huomioon ajallinen konteksti, jossa Porkkana ry toimi. Martin kuvaa 1980-luvun aikaa ”hulluiksi vuosiksi,” jolloin kaikki tuntui olevan mahdollista. Taloudellisesti Suomessa voitiin hyvin, joka heijastui suoraan nykytaiteeseen: maalausten kankaat kasvoivat, uusia taidekokoelmia syntyi sekä tukea yrityksiltä löytyi helposti. Taide-elämä niin sanotusti ”vapautui” kuvataiteen median sekä resurssien laajentuessa.⁸²

En siis väitä, että Porkkana ry:n saama taloudellinen tuki olisi verrattavissa nykyhetkeen, vaikka yhdistys toimi esimerkillisesti vähien taloudellisten varojen kanssa. Talouden nousu näkyi myös 1983 järjestetyssä ARS-näyttelyssä, joka osaltaan osallistui taidekäsityksen laajentumiseen, opettaen suomalaisia katsomaan taidetta eri näkökulmasta sekä uusien medioiden kautta. Se vaikutti käsitteiden uudelleen määrittämiseen sekä erityisesti minimalismin, arte poveran ja käsitetaiteen taidesuuntien ymmärtämiseen.⁸³ En ihmettele, jos 1980-luvun perään haikaillaan – Martin kuvaa, kuinka 2020-luku on individualistinen eikä sinänsä kannusta toimimaan yhdessä.

---

⁸⁰ Nykytaiteen museo on edistänyt suomalaisten tuntemusta nykytaiteesta sekä taiteilijan ammatin arvostusta. Karttunen 2008, 142–144. Taiteiden yö puolestaan on jo alusta asti muuttanut käsitystä kaupungista, jossa kaupungin vieraus ”käännetään voimaksi.” Cantell 1992, 51.

⁸¹ Ketonen 11.2.2026. Tiedonanto sähköpostilla kirjoittajalle.

⁸² Martin 25.2.2026.

⁸³ Mäkelä 2010, 54–60.

Nuorten taidehistorian opiskelijoiden järjestäytyminen tosin jatkuu edelleen. Oma kokemukseni vuonna 2023 aloitetusta Nyyh ry:n yhdistystoiminnasta on pysynyt mielessäni Taiteen kandidaatin opinnäyteprosessin aikana. Nyyh- ja Porkkana-yhdistysten välillä on samankaltaisuuksia osallisten nuorena iässä kuin tiettyyn tarkkaan määriteltyyn ongelmaan tarttumiseen. Nyyh ry:n toiminta vastaa niin sanottuun “kritiikin kriisiin” verkkojulkaisussaan, joka on syntynyt “tarpeesta edistää riippumatonta taidepuhetta sekä vahvistaa kritiikin asemaa yhteiskunnassa”⁸⁴ tarjoten niin julkaisualustan kuin toimituksellista tukea nuorille kirjoittajille. Myös Nykytaiteen historian ja teorian opinto-ohjelma, josta Nyyh-yhdistys on saanut alkunsa, voi itsessään tuoda Porkkana ry:n jatkokoulutusseminaarissa esille tuotua tarvittua muutosta niin nykytaiteen opetukseen kuin tutkimiseen.

---

⁸⁴ Nyyh ry 9.1.2026.

Lähteet

Painetut lähteet ja kirjallisuus

Andersson, Jan & Juutilainen, Kari. 1988. ”(971) 124 510.” Teoksessa *PORKKANA-kokoelma nykytaiteen museon puolesta*. Näyttelykatalogi samannimisen näyttelyn ohessa Vanhan Gallerialla 21.10.–27.11.1988. Järjestäjä Porkkana ry. Toim. Leena-Maija Rossi. 4. Helsinki: Frenckellin Kirjapaino Oy.

Anttonen, Erkki. 1995. ”Esipuhe.” Teoksessa *Performance, aktio, happening – Jälkiä katoavasta taiteesta*. Toim. Erkki Anttonen. 7–11. Helsinki: Helsingin yliopisto, taidehistorian laitos.

Arkio, Tuula. 2008. ”Museoiden ja taidekokoelmien yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta.” Teoksessa *Mitä meillä oli ennen Kiasmaa?* Toim. Päivi Rajakari. 15–22. Helsinki: Valtion taidemuseo.

Cantell, Timo. 1992. *Valoa Yössä – Taiteiden yö kaupunkikulttuurin uudistajana*. Helsinki: Tietokeskus.

Jyrkkiö, Teihamari. 2008. ”Miten teoksia ostettiin? Kokoelman kartuttaminen hankintamäärärahoilla 1991–2006.” Teoksessa *Mitä meillä oli ennen Kiasmaa?* Toim. Päivi Rajakari. 57–79. Helsinki: Valtion taidemuseo.

Karttunen, Sari. 2008. ”Kiasman valta taidekentällä. Taiteilijanäkökulma.” Teoksessa *Mitä meillä oli ennen Kiasmaa?* Toim. Päivi Rajakari. 137–161. Helsinki: Valtion taidemuseo.

Kivirinta, Marja-Terttu. 29.10.1988. ”Nykytaiteella on monta ystävää.” Helsingin Sanomat. Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Laitala, Marko. 3.9.1989. ”Porkkana taistelee nykytaiteen puolesta.” Kulttuuri-lehti, 24 nro 71. Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Lavonen, Kuutti. 1989. ”Unelmiin kuuluu teko.” Teoksessa *Alkupiste. Viisipohjoismaista muotoilijaa Nykytaiteen museon puolesta*. Näyttelykatalogi *Alkupiste*-näyttelyssä Helsingin kaupunginmuseon kallionsuojassa 1.9–24.9.1989. Toim. Terhi Amberla, Timo Keinänen, Kuutti Lavonen ja Susanna Pettersson. 7. Järjestäjä Porkkana ry.

Lilius, Henrik. 1991. ”Nykytaiteen tutkimus – Taidehistoriallinen erityisongelma?” Teoksessa *Kuinka tutkia nykytaidetta? Esitelmät ja keskustelut*. Toim. Henrik Lilius ja Tuija Siltanen. 7–10. Helsinki: Helsingin yliopisto, taidehistorian laitos.

Maunula, Leena. 9.9.1989. ”Nykytaiteen pulmallinen Alkupiste.” Helsingin Sanomat. Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Martin, Kaj; Ketonen, Helka. 1988. ”Mikä Porkkana?” Teoksessa *PORKKANA-kokoelma nykytaiteen museon puolesta*. Näyttelykatalogi samannimisen näyttelyn ohessa Vanhan Gallerialla 21.10.–27.11.1988. Järjestäjä Porkkana ry. Toim. Leena-Maija Rossi. 4. Helsinki: Frenckellin Kirjapaino Oy.

Mäkelä, Asko. 2010. ”Taidepuuska vei maailmalle.” Teoksessa *ARS 50 vuotta: muistoja, historia, näkökulmia 1961–2011*. toim. Helena Erkkilä ja Maritta Mellais. 52–67. Helsinki: Valtion taidemuseo. Kuvataiteen keskusarkisto.

Painamattomat lähteet

Ketonen, Helka. 24.7.1990. ”Kirje Porkkana ry:n yhdistyksen jäsenille.” Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Ketonen, Helka. 15.1.1990. ”Porkkana ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 1990.” Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma

Ketonen, Helka ja Vuorenrinne, Johanna. 1989. ”Porkkanan ystäville lähetetty yhteenveto ryhmän toimista.” Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Martin, Kaj. 10.6.1988. ”Anomus yrityksille tuen osoittamiseen.” Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Martin, Kaj. 2022. "Amos Andersonin taidemuseo 1965–2017." *Amos Anderson Hem* - verkkosivut. <https://amoshem.fi/fi/koti/taidemuseo/> Viitattu 20.3.2026.

Martin, Kaj. 1990. *Nykytaiteen museo – Hanke Suomessa*. Pro Gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto, taidehistorian laitos.

Martin, Kaj. 22.1.1988 "Porkkana ry:n toimintakertomus." Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Martin, Kaj. 25.1.1988. "Porkkana ry:n toimintasuunnitelma vuodelle 1988." Porkkana ry:n arkisto. Kansallisgallerian kokoelma.

Nyyh ry. 9.1.2026. "Info." *Nyyh*-yhdistyksen verkkosivut. <https://nyyh.org/info/> Viitattu 25.3.2026.

Porkkana ry:n arkisto. 1988b. "F•ART I -juhlien tiedote." Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 1989d. Keskustelu: *Nykytaide*-paneeli. Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 26.10.1988. "Kirje paneeliin osallistuville." Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 20.10.1990. "Kirje taiteilijoille." Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 14.8.1990. "Kokous toiminnan päättämisestä." Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 1989c. "Nykytaiteen keskus aloittaa." *City-lehti*. Nro 6. Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 1990a. "Porkkana ry:n alustava talousarvio vuodelle 1990." Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 31.12.1989. ”Porkkana ry:n perustoiminnan tilinpäätös.”

Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 1988a. ”Porkkana ry:n toimintakertomus 1998.” Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 1989a. ”Porkkana ry:n toimintakertomus 1989.” Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 1989b. ”Porkkana ry:n toimintasuunnitelma 1989.” Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 1987a. ”Porkkana ry tuloslaskelma vuodelle 1987.” Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. s.a. ”Pääkohtia Nykyaiteen museon toiminnasta ja tiloista Porkkana ry.” Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 6.3.1987. ”Sopimuskirja.” Kansallisgallerian kokoelma.

Porkkana ry:n arkisto. 31.12.1987. ”Tilinpäätös.” Kansallisgallerian kokoelma.

Tokyo ry. s.a. ”Historia.” *Tokyo*-yhdistyksen verkkosivut.

<https://tokyo.fi/tokyo/history/?lang=fi> Viitattu 23.3.2026.

Valtioneuvosto. 19.2.2026. ”Maija Tanninen-Mattila Kansallisgallerian väliaikaiseksi pääjohtajaksi.” <https://valtioneuvosto.fi/-/1410845/maija-tanninen-mattila-kansallisgallerian-valiaikaiseksi-paajohtajaksi> Opetus- ja kulttuuriministeriö. Viitattu 26.3.2026.

Vuorenrinne, Johanna. 1.4.1990. ”Porkkana ry vuosikokous.” Porkkana ry:n arkisto.

Kansallisgallerian kokoelma.

Suulliset ja kirjalliset tiedot

Ketonen, Helka. 10.2.2026. Keskustelussa Erika Ryppievan kanssa Helsingissä. Puhtaaksi kirjoitettu haastattelu saatavilla pyydettyäessä.

Ketonen, Helka. 11.2.2026. Tiedonanto sähköpostitse kirjoittajalle.

Martin, Kaj. 25.2.2026. Keskustelussa Erika Ryppievan kanssa Helsingissä. Puhtaaksi kirjoitettu haastattelu saatavilla pyydettyäessä.

Taideteokset

Christo. 1987, *Wrapped Trees, Project for the Champs Elysées, Paris*. Kollaasi, litografia, muovi, pleksi, polyetyleni. (71,5 × 57 cm.) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/597216> Viitattu 16.3.2026.

Holt, Nancy. 1982. *Dreamscape-Crossings*. Litografia, paperi. (76,2 × 111,6 cm, 79,3 × 114,8 × 3,2 cm.) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/596414> Viitattu 20.3.2026.

Lewitt, Sol. 1988. *Nimetön*. Mustekynä paperille. (30 x 21 cm) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/598021> Viitattu 20.3.2026.

Long, Richard. 1986. *River Avon Mud Hand Print*. Muta, pahvi. (20 × 15 cm.) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/598490> Viitattu 16.3.2026.

Nannucci, Maurizio. 1991. *Enemmän kuin silmä näkee*. Neonvaloteos. (17 × 167 × 6 cm) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/592879> Viitattu 20.3.2026.

Okas, Jüri. 1990. *Maisema*. Offset-litografia, paperi. (75,5 × 105,5 cm.) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/596937> Viitattu 23.3.2026.

Okas, Jüri. 1980. *Tasainen pinta III*. Syväpaino paperille. (47,7 × 39,5 cm, 61,5 cm, 47 cm.) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/596743> Viitattu 20.3.2026.

Paladino, Mimmo. 1988. *FOR*. Kollaasi pahville. (8 x 15 cm.) Nykytaiteen museo Kiasma. Porkkana ry:n kokoelma. Kansallisgallerian kokoelma. Kansallisgallerian verkkosivut. <https://www.kansallisgalleria.fi/fi/object/598021> Viitattu 20.3.2026.

Woodrow, Bill. 1988. *Porkkana! Porkkana!* Guassi paperille. (31 x 23 cm.) Teoksessa *PORKKANA-kokoelma nykytaiteen museon puolesta*. Näyttelykatalogi samannimisen näyttelyn ohessa Vanhan Gallerialla 21.10.–27.11.1988. Järjestäjä Porkkana ry. Toim. Leena-Maija Rossi. 4. Helsinki: Frenckellin Kirjapaino Oy.